

STUDIER AF TURISTBESØGET PÅ SKALLINGEN 1975 - 1976

GRETHE THIESEN

Thiesen, Grethe: Studier af turistbesøget på Skallingen 1975-76. Geografisk Tidsskrift 76: 78-83. København, juni 1, 1977.

During the summer periods 1975 and 1976 the number of tourists to the peninsula Skallingen on the west coast of Jutland was counted automatically and their nationalities stated by observation. An enlargement of the official parking places is discussed in order to avoid further damages on dunes and marsh areas.

Grethe Thiesen, M. Sc. Geographical Institute, University of Copenhagen, Haraldsgade 68, DK-2100 Copenhagen Ø.

studier i turistbesøget på Sk. ...

Turistbesøget på Skallingen har været støt stigende gennem det sidste tiår, formentlig en følge af det store sommerhusbyggeri i Blåvandshuk kommune. Skallingen byder jo på en enestående 9 km lang og 50-100 m bred badestrand med fineste kvalitet sand.

Hvor mange personer i hvor mange biler har besøgt Skallingen?

Hvor har de kørt, og hvor har de parkeret deres biler?

Hvor har de gået og opholdt sig, og har dette medført slid på klitten og dens plantevækst?

Hvem bruger fortrinsvis stranden herude?

Hvilke forholdsregler kan man eventuelt tage for at mindske uønsket slid?

For at få lidt hold på hvor mange biler, der besøger Skallingen i sommersæsonen, fik vi Ribe Amts Vejinspektorat til at opsætte en automatisk tæller 3 km syd for Ho ved udkørslen til Skallingen. Desværre fungerede den i 1975 kun fra 15/7-19/8 og fra 2/9-19/9, da vandstandsforholdene bevirkede, at tælleren måtte tages hjem. I 1976 har den fungeret fra 1/6-7/9.

Der er opnået følgende resultater af tællingerne:

1975			1976		
	biler ialt	dgl.		biler ialt	dgl.
16/7-18/8 + 2/9-18/9	24659	484	1/6-7/9	48136	486
højsæson: 16/7-18/8	22877	673	21/6-22/8	39892	633

Kan man nu tillade sig en sammenligning her, til trods for den kortvarige tælling i 1975? I 1975 har vi halvdelen af højsæsonen + eftersæsonen. I 1976 har vi højsæsonen samt for- og eftersæsonen, så det må være berettiget at drage den slutning, at forskellen i besøget ikke er påfaldende stor. Sidste halvdel af højsæsonen i 1975 havde en varmebølge; derfor var besøget i de dage unormalt stort, nemlig 4/8-10/8 1011 biler pr. dag.

Kurverne over biltallene (fig. 1, 2 og 3) viser, at der er to faktorer, der indvirker væsentligt på tallene: Tidspunktet i ugen og vejret. Lørdage og navnlig søndage viser i godt vejr påfaldende store tal, mens fredage viser ret små tal, hvis vejret ikke er ekstremt godt. Forklaringen på det sidste mener jeg, er, at fredagen ofte er hjemrejsedag; et nyt hold gæster i husene ankommer lørdag.

Hvor mange og hvem besøger Skallingen i alle disse biler? Jeg har interviewet 690 badegæster i løbet af 29 dage fordelt på 5 perioder mellem 10/6-25/8 1975. Et af resultaterne var, at der gennemsnitligt var 4 personer pr. bil (over 3,9).

Vil vi nu skønne over antallet af turister på Skallingen, må vi regne med en vis daglig trafik udover turisttrafikken. Ser vi på tallene 1. uge i juni og 2. uge i september, må vi formode, at denne nok ligger nærmere 50 end 100 biler. Derfor vil jeg skønsvist regne med en turisttrafik på 400 biler daglig i 100 dage, dvs. 40.000 biler med hver 4 personer, d.e. 160.000 mennesker, der har travet rundt på stranden og i klitterne i løbet af de 2 sommermåneder (dog kun én dag hver).

Endags- og langtidsturister

Turisterne på Skallingen falder klart i to kategorier, dels feriegæster fra sommerhuse og campingpladser, dels éndags turister, disse kommer især i week-ends og i ekstremt godt vejr.

Feriegæsterne har flere grunde til at bade og opholde sig her, god plads samt renere og mere børnevenlig strand — siger de — end i Blåvand og Vejrs.

Af 1833 feriegæster (fordelt på 498 familier) var 216 danske (11,8%). Jeg har på strand, i klit og på parkeringspladser talt med 427 udenlandske og 263 danske familier; indtil den 13/7 var det med 208 udenlandske, men kun 74 danske familier. De sidste tal, 74% især tyske besøgende, mod 26% danske, svarer

nok bedst til en normal, dansk sommer. På en almindelig hverdag i ferien er der fra 3-15% danske familier, i week-endens løb kommer en del danske badegæster, men i en ekstraordinær situation som varmeperioden fra 3-15/8 1975 stiger de danske familiers antal til 55% på hverdage og op mod 75% i week-ends.

Af udenlandske feriegæster var

96 % tyske	d.e.	410 familier
2,8% Svenske og norske		10 familier
		2 familier
1,2% europæere iøvrigt		5 familier

De var i 434 biler med gennemsnitlig 3,72 personer/bil og gennemsnitsopholdets længde var 17,9 dage.

434 biler repræsenterer i sæsonen nogenlunde én dags besøg på Skallingen.

Endags turister var, bortset fra én familie fra Hamburg, udelukkende danske; de kommer især i week-ends, det kan være både fredag, lørdag og søndag, men også eftermiddag eller aften de øvrige ugedage. Jo tidligere på dagen man tæller biler, jo større procentdel udgør de tyske biler.

Week-end gæster med overnatning er talt med som feriegæster, blandt dem var, foruden danske, en del familier fra Sydslesvig og Hamburg.

Hvor bor disse 498 familier i deres ferie?

De allerfleste, mindst 94%, bor eller camperer i Blåvandshuk kommune, 4% i nabokommuner, de sidste 2% havde endnu ikke fundet logi.

På diagrammet, fig. 4 ses, at Ho tegner sig for 51% og Blåvand-Oksby for 31% til trods for de store strandarealer i Blåvand.

Fig. 5 viser, hvor éndags turister og feriegæster er hjemmehørende. Man ser, at feriegæster foruden fra Danmark kommer fra hele Tyskland, men også fra Sverige, Norge, Færøerne, Schweiz, Frankrig, England, Holland og Spanien var der repræsentanter.

Når besøgstallet veksler i takt med vejrsituationen, er det fordi éndags turister kun kommer i rigtig godt vejr. Feriegæsternes tal påvirkes kun lidt af vejret, de er især kommet for strandopholdets skyld, man vil endda bemærke, at det især er de danske gæster, der af tvivlsomt vejr lader sig skræmme fra en strandtur.

Et fast men lille kontingent af besøgende er fiskere, der røgter deres garn, det er hovedsagelig pensionister og ganske unge mænd. Når der er jagtsæson, kommer en del jægere. Mange zoologer, botanikere og geografer og deres lærere er herude i videnskabeligt øjemed.

Parkeringspladsen og bilkørsel

Følger man skiltet 'TIL STRANDEN', kommer man til en stor parkeringsplads bag klitrækken lige vest for Høje-knolde. Her parkerer bilerne pænt, så længe der er plads, og det er der vel til de første 300 biler, derefter parkerer

man på marskengen langs vejen, det kan lade sig gøre i en tør periode.

Den 10/8 1975 kl. 16.50 taltes her 330 biler, heraf 265 DK biler, men det har næppe været dagens maximum. Her er parkeringspladsen skiltet fra med korte pæle, der virker efter hensigten.

Når folk har forladt bilerne, skal de over klitterne, og det ses tydeligt. Hvor der den 10/6 1975 var smalle stier, er nogle af dem den 25/8 samme år blevet til brede veje, og den 22/8 1976 forstærkes indtrykket af nedtrampede klitter.

Tyskerne foreslår, at parkeringspladsen lægges uden for klitterne, så bliver der ikke nær så meget slid på dem, men hensynet til en fredelig strand uden motor- og -lyd forbyder nok dette.

Ved vandbygningsvæsnets station kører bilerne hæmningsløst ind over marskengene, det kan lade sig gøre i tørre somre, men efter regndage bliver »vejen« og dens slalomsving gjort bredere og bredere. Her parkeres lige foran pigtrådshegnet bag klitterne, man kører også 100 m mod øst eller 200 m mod vest og parkerer der. Daglig forcerer alle turisterne pigtrådshegnet med al deres bagage, såsom barnevogne, drømmesenge, læsejl, gummiåde og proviant; mange kommer tidligt om formiddagen og bliver til sidst på eftermiddagen. Lørdag 9/8 1975 kl. 15.15 kulminerede besøget her med 140 parkerede biler, heraf ca. 100 tilhørende danske éndags turister.

Bag klitterne syd for Vogterhuset er der en parkeringsplads, der til nød kan rumme 60 biler. Når den er fyldt op, begynder man at parkere langst tilkørselsvejen og derefter øst for skiltet med 'AL INDKØRSEL FORBUDT', på den måde blev 10/8 1975 163 biler (heraf 114 DK) parkeret her. Yderligere 67 biler (heraf 45 DK) fortsætter til cementvejens ende, mange parkerer her, men 45 biler kører gennem en lavning mod syd og derefter vestpå op i klitten og ind bag denne. Disse maximumstal er de største, jeg har talt på noget tidspunkt, de giver et begreb om størrelsesordenen, men da jeg er cyklist, kunne jeg ikke være alle steder på én gang.

Hvor opholder man sig?

Det afhænger ligesom besøgets størrelse af vejret. Man travler over klitterne mange steder og opholder sig, hvor man kan finde en god læplads, langtidsturisterne søger den samme plads dag efter dag; men da varmebølgen kom og med den alle danskerne fra et vidt opland, lejrede hovedparten sig så nær vandkanten som muligt.

De tyske turister bygger borge af vragtømmer, laver »store havneanlæg«, spiller bold og travler lange ture på stranden, hvor de samler skaller og sten, de er i aktivitet på stranden hele dagen. Både børn og voksne hopper og springer i klitten, og det kan ikke nægtes, at det er en yndet fornøjelse enten at bestige de højeste toppe eller at få klitkanten til at skride ud. Det er dog mit indtryk at den skade, de forvoldte her, var ringe i sammenligning

Biler på Skallingen sommeren 1975

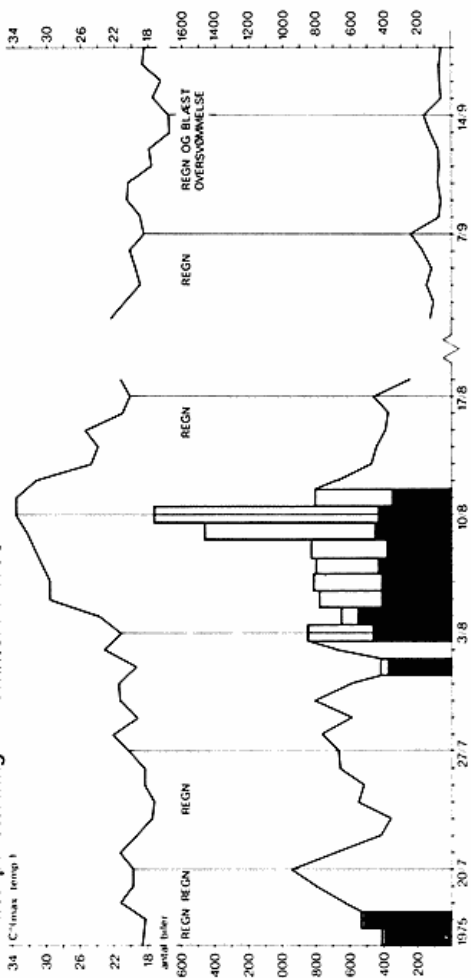

Fig. 1 og fig. 3. Skallingen sommeren 1975 og 1976. Døgnets maksimumtemperatur og antallet af biler (talt automatisk). For enkelte dage er fordelingen mellem danske og tyske biler optalt.

Fig. 1 and fig. 3. Skallingen 1975 and 1976. The daily maximum temperatures and number of cars (counted automatically). For single days the distribution between Danish and German cars has been counted.

Prct vis fordeling af biler på Skallingen

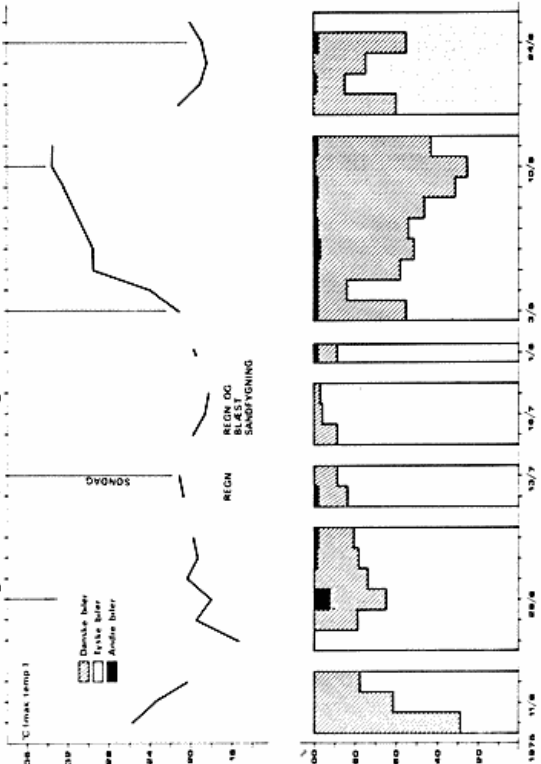
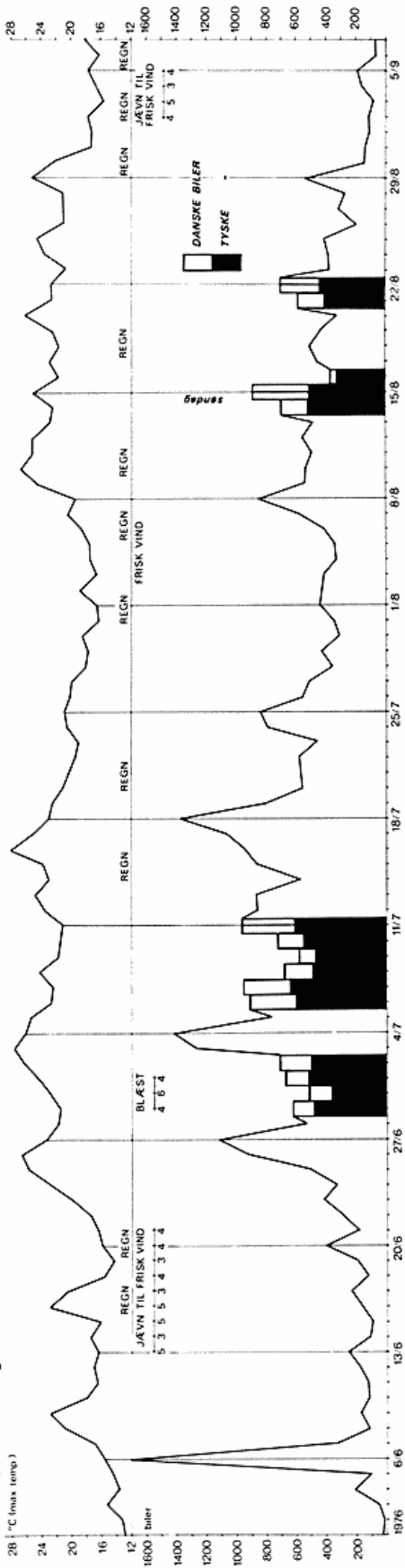

Fig. 2. Skallingen sommeren 1975. Relativ fordeling af biler på parkeringspladser og veje, talt på 29 dage, mellem 10/6-25/8 1975. Afhængigheden af døgnet maksimumtemperatur ses tydeligt.

Fig 2. Skallingen the summer of 1975. The relative distribution of Danish and German cars on parking places and roads counted for 29 days between 10/6-25/8 1975. The dependence on weather and daily maximum temperature appears clearly.

Biler på Skallingen sommeren 1976

Hjemsted, Skalling - turister 1975

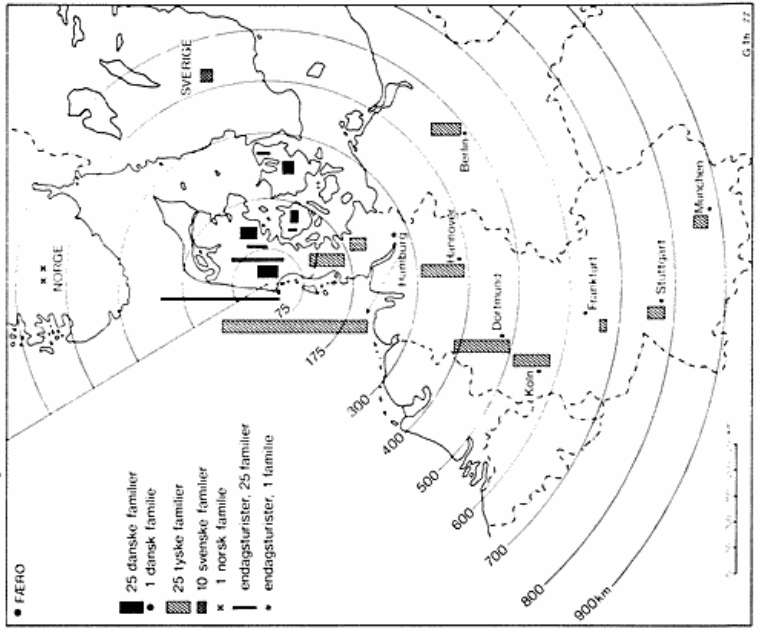

Fig. 5. Skalling-turisters hjemsted. Resultat af interviews med 690 familier i tiden 10/6-25/8 1975.

Fig. 5. Home address for tourists on Skallingen indicated by narrow columns for one-day tourists and broad columns for longer staying tourists, 690 families have been interviewed during the period 10/6-25/8 1975.

Feriebopæl, Skalling-turister 1975

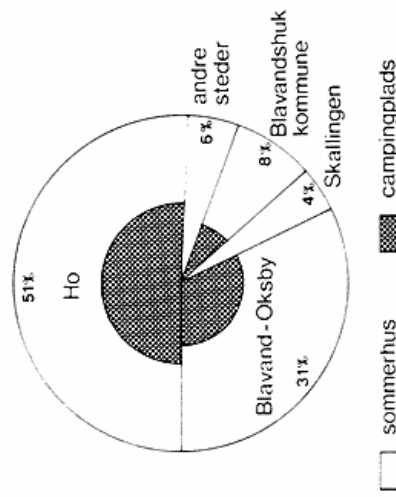

Fig. 4. The circle shows where visitors to Skallingen have their holiday addresses. The squared centre of the circle shows the share of campers.

med havets afskæring i januar 1976, der bevirkede, at hele klitrækken stod med en mindst 2 m høj klint ud mod stranden.

Skaden på plantevæksten er naturligvis størst, hvor bilisterne kører uden for vejen og på de steder nær parkeringspladserne, hvor den store færdsel finder sted. Et stort areal ude på Skallingen, langt uden for cementvejens ophør, er blevet afsvedet ved uforsigtig omgang med ild.

På særligt varme sommerdage er Skallingstrand et enestående rekreativt åndehul for Esbjergs, Vardes og hele Sydjyllands befolkning. De tyske turister, der i deres eget land mangler strandplads, forstår at sætte pris på naturforholdene her. Deres tilstedeværelse må betyde et stort økonomisk plus for Blåvandshuk kommune, og dette bør ikke undervurderes. Vejmæssigt bør det nok ikke gøres lettere at komme på Skallingens strand, hvis man på den måde kan holde tilstrømningen på nuværende niveau.

Parkeringspladserne er afgrænset med korte pæle, som bliver respekteret. Kørsel på cementvejen skader ikke. Hvis man sætter pæle på de steder, hvor frakørsel er mulig, men uønsket, kunne denne uskik måske forhindres. Der må i så tilfælde være låset bom på steder, hvor havnevæsen, hyrde eller andre med lovligt ærinde derude har brug for at køre.

For at råde bod på disse restriktioner kunne parkeringspladsen ved Vogterhuset måske gøres dobbelt så stor, desuden ville det være en god idé at lave en offentlig parkeringsplads på det sted, hvor den selvbestaltede nu findes. Stedet egner sig ypperligt til ophold i klitten og på stranden. Hvis det er muligt at lave let adgang til stranden fra parkeringspladserne, kunne man nok lokke mange til at benytte disse fremfor at forcere klitterne.

Oplysninger om forbud og påbud og om naturreservatbestemmelser bør være affattet både på dansk og på tysk, muligvis også på engelsk. Som trafikskilte bør de internationale anvendes, ellers er det altfor »praktisk« ikke at kunne dansk.

SUMMARY

Investigations of tourist wear on the peninsula of Skallingen, 1975 and 1976 N. Kingo Jacobsen

The greatest recreational attraction of Skallingen is the 18 km long beach which from Blåvandshuk to Skalling Ende offers ideal bathing conditions. One great problem is involved, however: the possibilities of access to this unique landscape are restricted. From Nature's hand the beach can withstand a great impact, and ascertains of pollution and wear from tourists are more or less meaningless.

Of greater concern is the other element, the dunes. They lie as a single row of imposing white or grey dunes with blow-outs and large areas with marked dune cliffs

towards the west. Locally there is great differences in the development of the embryonal dunes in front of the coastal dune row. As it appears from the map, fig. 1, the coast can be roughly be divided into 3 sections with very different foreshores:

- 1) From Blåvandshuk to Højeknolde — sheltered by groynes and a sand dike. The southernmost part of this dike is today hidden behind a recent dune belt — an accumulation (fig. 2).
- 2) The tall dunes with dune cliffs, off the central part of Skallingen
- 3) The southern part with a wide foreshore and a young dune belt, also supported by a sand dike.

Today it is difficult to come to the northernmost part of the area. The only access to the beaches is via Ho to the large parking place at Højeknolde. From there the road goes further to the old life-saving station (L.S.S.) where there is a minor parking place. The stream of tourists is great during the whole summer period, approx. 700 cars daily (G. Thiesen), and it increases by more than 100% on fine days. From the road, car drivers head for the dunes everywhere, leave the cars and walk through the dunes to reach the beach. By far the greatest damage is caused by cars in the grey dune area on the eastern side, between the road and the sea dunes. This damage is significant, as it appears from fig. 2, especially because the vegetation has practically no chance to regenerate.

The wear caused by paths and passages from parking place to the beach appears clearly from figs. 1 and 2. Most visitors settle where dunes and foreshore meet, and here the wear is too great for the plant cover, it gets spoiled and instead large areas with tufts only appear; ideal hollows for visitors to sunbathe in, but also exposed to the eroding forces of sand drift. At Højeknolde this is not so risky, as it is an accumulation area, i.e. with a positive material balance. In places where this is negative, however, a wear as described is extremely dangerous for the stability of the coast. It may furthermore be mentioned that these trends of accumulation and erosion seem to be displaced in a kind of wave movement along the coast; it goes N-S, is then repeated, with a fluctuation period of abt. 100-300 years.

The patterns and depths of the paths appear clearly from fig. 1 and from the measurements made during the summertime by Peter Frederiksen. The survey plan was elaborated in 1975, when stud. scient. Bjarne Holm Jacobsen undertook the field work. A levelling line was established along the dune row between the two parking places Højeknolde and the L.S.S. supplemented by tachymetrical measurements (plant types, degree of cover, and topography); at Højeknolde four, abt. 500 m

Fig. 1. Stier i klitrække ved Høje Knolde parkeringsplads.
 Fig. 1. Tourist wear in the dunes at Høje Knolde parking place. (S. Tougaard, photo, July 1976).

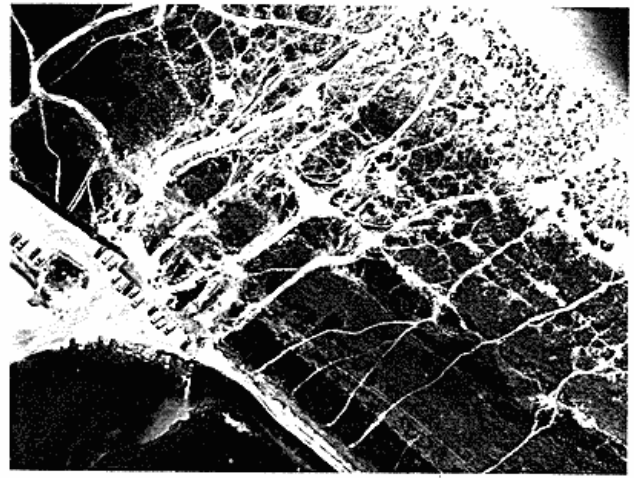

Fig. 2. Turistslitage i klitterne ved Høje Knolde parkeringsplads.
 Fig. 2. Air photo of the tourist wear at Høje Knolde parking place. (S. Tougaard, photo, July 1976).

long levelling lines and a cross profile were also established.

Peter Frederiksen's report is based upon a description of the offshore barrier which the young Skallingen represents. The dune area of Skallingen is only a few hundred years old and is dominated by strong dynamic forces. Knowledge of processes and material balance is therefore essential for an evaluation of future use and possibilities of the area. Nature has here created a milieu which man exploits for recreational purposes, often without giving possible disadvantages a thought. It is a general perception that the landscape is here so great that it can easily withstand the wear, but this is only due if considered in a »geological« perspective. Today's utilization will have consequences for the next generations who are to take over the results of our decisions.

Peter Frederiksen's analysis shows that there is a close relationship between topography, plant types, degree of cover, and tourist intensity which all of them — when combined with the wind — influence the extent and damages caused by wear.

Tourist wear has quite obviously reduced the plant cover in several places, where there will be great risk of sand drift and subsequent erosion although the present material balance is positive in this area.

As to the area at the L.S.S. there is here a very active dune with a reduced plant cover, where it is difficult to say something definitely of the influence of tourism on the dune morphology. Maybe the dune is active 1) because of tourist wear, 2) it may also be due to earlier wear, or 3) a combination of both.

In future it will be important to control the below

mentioned four areas by means of tachymetrical measurements:

- 1) Where there are many tourists now and will still be (the parking place at Højeknolde)
- 2) Where there are many tourists now, but will not be in future (the parking place at the L.S.S.)
- 3) Where there are not many tourists now, but will be later (a new parking place (N), at Benknolde)
- 4) Where there are not many tourists now and will not be later (e.g. Svenskeknolde)

Grethe Thiesen's report investigates the number of persons and cars who visited Skallingen during the two summer periods of 1975 and 1976. Where did they park? Where have the visitors walked and where did they stay? What type of tourists came? Danish, German, for one day or for several days, campers? An automatic counter was placed S of Ho, where cars enter the area. For the period 1/6 to 1/9 it counted approximately 50.000 cars or an average of 500 cars daily. During the peak season from 21/6 to 20/8 the number was abt. 40.000 cars or an average of 650 cars daily. During the heat wave from 4/8 to 10/8 1976 an average of 1,011 cars per day were registered. Interviews showed that each car contained in average 4 persons (3.9). This means during one summer an impact of 150-200.000 people who have stayed and also walked in the dunes for one day. On a normal summer day 75% of the visitors will be foreigners and 25% Danish. On Sundays the number is 40 and 60 respectively and the actual number increases vigorously. The one-day visitors come from all southern Jutland, most of them from Esbjerg and Varde, visitors for several days mainly from Ho, Oksby and Blåvandshuk.